

Kvinnor skapar nätverk för miljö

I Afrika är det ofta kvinnorna som brukar jorden och som ansvarar för familjens försörjning. Men trots ansvaret saknar de makt att bestämma hur naturens resurser ska utnyttjas. När tolv kvinnogrupper i Kenya, Tanzania och Uganda gick samman i ett nätverk, ökade deras möjligheter att bedriva jordbruket på ett sätt som främjar hållbarhet och bevarande av den biologiska mångfalden.

Kvinnor på den afrikanska landsbygden är experter på grödor, jordar, skogar och på medicinalväxter. De vet hur växter och andra naturresurser ska användas på bästa sätt och hur man försörjer en stor familj. Detta innebär också att kvinnor fyller en viktig funktion när det gäller bevarandet av den biologiska mångfalden. Om jorden inte utnyttjas på ett hållbart sätt kommer den att utarmas, växtarter kommer att dö ut och det ekologiska systemet kommer att rubbas. Allt detta innebär ett hot både mot ekosystemet och mot kommande generationers välfärd.

Den viktiga roll som kvinnor spelar reflekteras dock inte i maktstrukturerna. Ekonomiska och kulturella faktorer försvårar för kvinnor att ta del av beslutsprocesser på högre nivåer. Kvinnor har sällan rätt att äga mark, och deras möjligheter att påverka hur naturresurserna ska utnyttjas är små.

Sida strävar efter att både miljöhänsyn och jämställdhet ska genomsyra allt arbete och har därför bidragit med ekonomiskt stöd till ett projekt om jämställdhet och biologisk mångfald i Kenya, Tanzania och Uganda.

Projektet drivs av Environmental Liaison Centre International, ELCI, ett informationsnätverk som består av drygt 850 organisationer i 100 länder och som strävar efter att skapa en mer hållbar värld.

Målet med projektet är att stärka kvinnorna i rollen som försörjare och öka medvetenheten om vikten av att bevara naturens resurser. Genom att knyta ihop tolv lokala kvinnoorganisationer i Kenya, Tanzania och Uganda i ett nätverk, får de möjlighet att utbyta erfarenheter och ge varandra stöd. Dessutom får de förhoppningsvis en starkare röst i maktens korridorer och större möjligheter att påverka hur naturresurserna ska utnyttjas. De utvalda organisationerna har på olika sätt profilerat sig genom innovativa metoder för att bevara artrikedomen och utnyttja jorden på ett hållbart sätt.

Projektet inleddes 1998 med att kvinnoorganisationerna som ingår i nätverket besökte andra grupper i sina respektive länder. Tillsammans diskuterade de olika erfarenheter och sätt att bedriva jordbruk där målsättningen är hållbart resursutnyttjande och bevarande av den biologiska mångfalden. Genom diskussionerna och kontakten med andra organisationer lärde sig kvinnorna hur de med enkla medel kan bruka sin jord på ett bättre och effektivare sätt. De har lärt sig nya tekniker för hur grödor kan ge hög avkastning även på lång sikt och hur de genom att odla olika typer av grödor kan producera en mer varierad kost och därmed förbättra hälsan hos alla i familjen. Istället för att förlita sig på dyrbar och svåranskaffad konstgödsel har de börjat ta tillvara och använda egen kompost. De har lärt sig att använda naturliga bekämpningsmedel. Tack vare olika inkomstskapande projekt, till exempel svampodling, kan de i större utsträckning försörja sig själva och sin familj. Dessutom har de skaffat sig ett större ekonomiskt oberoende genom att öppna egna bankkonton och hjälpa varandra med mindre lån. Nästa steg i projektet var en workshop, där kvinnorna i nätverket diskuterade strategier inför framtiden och problem som många av dem stöter på. Bland annat belystes de begränsningar som lagarna, såväl grundlagar som sedvanerätt, kan medföra vad gäller kvinnornas möjligheter att påverka hur naturens resurser ska utnyttjas.

Ett annat syfte med projektet är att öka allmänhetens kunskap om hur viktiga kvinnorna är när det gäller att trygga framtidens försörjning. För att sprida dessa kunskaper har journalister följt varje organisation och dokumenterat arbetet. Dokumentationerna har sedan spridits i tidningar och radio. Såväl Agenda 21 som FN:s konvention om biologisk mångfald slår fast att kvinnor fyller en viktig funktion vad gäller bevarandet av naturens resurser. Därför är det också nödvändigt att de får vara med och påverka utformningen av politiska beslut vad gäller natur- och jordbruk. För att detta ska vara möjligt, måste kvinnorna själva inse hur viktiga de är.

Genom att få stöd av andra kvinnor i nätverket har de kommit en bra bit på vägen.

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT
UTVECKLINGSSAMARBETE

105 25 Stockholm
Besök: Sveavägen 20
Telefon: 08-698 50 00
Telefax: 08-698 56 15
www.sida.se, info@sida.se